

VIAȚA ȘI MINUNILE SFÂNTULUI BENEDICT

Fost-a un bărbat cu viață cuvioasă, *binecuvântat* [„Benedictus”] prin har întocmai precum îi era numele, care avea o inimă de bătrân încă din vremea prunciei. Întrecându-și vârsta prin purtările sale alese, nu și-a întinat sufletul cu nicio desfățare, ci, câtă vreme a petrecut pe pământul acesta, unde ar fi putut avea orice își dorea, a disprețuit lumea cu toată floarea ei ca pe o uscăciune. Născându-se într-o familie nobilă din provincia Nursiei, a fost trimis la Roma pentru a deprinde artele liberale. Văzând, însă, că mulți au sfârșit în prăpastia patimilor din pricina acestora, și-a retras piciorul cu care urma să pășească peste pragul lumii, ca nu cumva, atingându-se de știința lumească, să se prăvălească mai apoi cu totul în genunea fără fund. După ce a renunțat la studiul literelor și a părăsit casa și averile părintești, voind a plăcea numai lui Dumnezeu, a început să caute chipul viețuirii sfinte. Astfel s-a retras din lume: neștiutor întru cunoștință și în chip înțelept, fără a fi învățat.

Eu nu cunosc toate faptele acestuia, ci puținele lucruri pe care le povestesc acum le-am aflat de la patru ucenici de-ai săi: de la Constantin, un bărbat precucernic care i-a urmat lui Benedict la conducerea mănăstirii; de la Valentinian, care a cărmuit vreme de mulți ani așezământul din Lateran; de la Simpliciu, care a fost al treilea abate al mănăstirii după Benedict, și de la Honoratus, care și acum este în fruntea mănăstirii unde el a viețuit la început.

I. Despre sita spartă și refăcută

1. Așadar, părăsind studiul literelor, Benedict s-a hotărât să plece în pustie, fiind însoțit numai de doica sa, care ținea foarte mult la el. Ajungând ei la locul numit Effide și fiind opriți să rămână acolo, pe lângă biserica sfântului Petru, de dragostea mai multor oameni aleși, aceeași doică a sa a cerut cu împrumut de la femeile vecinilor o sită pentru a cerne grâul. Lăsând-o pe masă fără să bage de seamă, sita a căzut și s-a spart în două. Întorcându-se îndată, doica o găsi și începu să plângă în hohote, văzând că s-a spart sita împrumutată.

2. Benedict, care era un copil credincios și evlavios, a văzut-o pe doica sa plângând și, mâhnindu-se de necazul ei, a luat cele două bucăți ale sitei sparte și a început să se roage cu lacrimi. Sculându-se de la rugăciune, a găsit lângă el vasul întreg, încât nu se mai vedea nici urmă de spărtură. Mângâindu-și doica cu blândețe, i-a dat înapoi întreagă sita pe care o luase de la ea spartă. Întâmplarea aceasta este cunoscută de toți în acel ținut și e atât de admirată, încât locuitorii de acolo au atârnat sita cu pricina la intrarea în biserică, ca ei toți și urmașii lor să vadă la ce desăvârșire ajunsese încă de pe atunci copilul Benedict prin harul sfințeniei. Mulți ani sita s-a aflat acolo în văzul tuturor și atârna deasupra porții bisericii până și în aceste vremuri ale stăpânirii longobarzilor.

3. Însă Benedict, râvnind mai mult necazurile lumii acesteia decât laudele ei și dorind mai degrabă să îndure chinuri pentru Dumnezeu decât să fie înălțat prin favorurile acestei vieți, a fugit pe ascuns de doica sa și s-a dus într-un loc retras și pustiu, numit Sublacus [Subiaco], la o depărtare de patruzeci de mile de cetatea Romei. Acolo izvorăsc din belșug ape reci și limpezi care se adună, mai întâi, într-un lac întins, iar apoi se scurg într-un râu.

4. Pe când fugea astfel, a întâlnit un monah pe nume Roman, care l-a întrebat încotro merge. După ce i-a aflat dorința, i-a păstrat secretul și l-a și ajutat. I-a dat haina sfintei viețuiri și i-a slujit cum a putut mai bine. Ajungând omul lui Dumnezeu la locul pomenit, s-a sălășluit într-o peșteră foarte strâmtă și, vreme de trei ani, nu l-a cunoscut niciun om în afară de monahul Roman.

5. Roman viețuia într-o mănăstire nu departe de acolo, sub povățuirea părintelui Adeodatus. Înșelând cu bună intenție vigilența părintelui său, își făcea timp și, în anumite zile, îi ducea lui Benedict pâinea pe care o putea opri din porția sa. Nu era cale de la peștera aceluia până la chilia lui Roman, fiindcă deasupra peșterii se ridica o stâncă înaltă. Roman obișnuia să coboare pâinea cu o sfoară foarte lungă atârnată de acea stâncă, la al cărei capăt pusese un clopoțel. La sunetul clopoțelului, omul lui Dumnezeu știa când Roman îi trimite pâinea și ieșea ca să o primească. Dar vrăjmașul cel vechi pizmuia dragostea unuia și odihna celuilalt: văzând într-o bună zi cum coboară pâinea, a azvârlit o piatră și a spart clopoțelul. Totuși, Roman nu a încetat să-i slujească prin mijloacele cuvenite.

6. Dar Dumnezeu cel atotputernic a voit să-l ușureze pe Roman de această sarcină și să arate viața lui Benedict drept pildă oamenilor, ca lumina așezată în sfeșnic să strălucească tuturor celor din casă (cf. Mt. 5, 15-16). Astfel, a binevoit să se arate în vedenie unui preot care locuia ceva mai departe și care tocmai își gătea prânzul pentru praznicul Paștelui. I-a zis: „Tu îți pregătești ție bunătăți, în vreme ce robul meu e chinuit de foame în cutare loc”. Preotul s-a sculat și, deși era praznicul Paștelui, s-a îndreptat spre locul acela cu mâncărurile pe care le gătise pentru sine. După ce l-a căutat pe omul lui Dumnezeu printre crestele munților, prin râpile văilor și prin gropile pământului, l-a aflat ascuns în peșteră.

7. Întâi s-au rugat și l-au binecuvântat pe Domnul cel atotputernic, iar apoi s-au așezat laolaltă. După dulci convorbiri despre viața întru sfințenie, preotul care venise de departe a zis: „Hai să mâncăm, căci astăzi e Paștele”. Omul lui Dumnezeu i-a răspuns, zicând: „Știu că e Paște, fiindcă m-am învrednicit să te văd”. Aflându-se departe de oameni, nu știa că praznicul Paștelui cădea în ziua aceea. Cucernicul preot stăruia, spunând: „Cu adevărat astăzi e ziua Paștelui, ziua Învierii Domnului. Nu se cade să postești, căci eu am fost trimis ca să ne împărtășim amândoi din bunătățile Domnului!” Așadar, binecuvântând pe Dumnezeu, au mâncat. Sfârșindu-se prânzul și convorbirea lor, preotul s-a întors la biserica lui.

Tot cam pe atunci, l-au găsit ascuns în peștera sa și niște păstori. Văzându-l îmbrăcat în piei printre tufișuri, au crezut că e vreun animal, dar după ce l-au cunoscut pe robul lui Dumnezeu, mulți și-au schimbat gândul sălbatic prin harul evlaviei. Și așa numele lui a ajuns cunoscut tuturor celor din locurile învecinate și, deja de pe atunci, a început să fie vizitat de mulți oameni, care, aducându-i de mâncare pentru trup, luau din gura sa hrana vieții pentru sufletele lor.

II. Despre ispita trupească biruită

1. Într-o zi, pe când era singur, s-a apropiat de el Ispititorul. O pasăre neagră și mică, numită mierlă în popor, a început să-i dea târcoale și să-i lovească fața cu obrăznicie, astfel încât, de ar fi voit, omul lui Dumnezeu ar fi putut să o prindă cu mâna. Dar după ce făcu semnul crucii, pasărea a plecat de la el. Zburând pasărea, a venit peste el o ispită

trupească atât de mare cum nu mai pătimise niciodată sfântul. Căci, cu câtva timp în urmă, Benedict văzuse o femeie pe care duhul necurat i-a adus-o acum înaintea ochilor și i-a aprins robului lui Dumnezeu o asemenea văpaie în suflet cu nălucirea ei, încât abia mai putea răbda flacăra iubirii în inimă și aproape se hotărâse să părăsească pustia, biruit de desfătare.

2. Cercetat fiind deîndată de harul ceresc, și-a venit în fire și, văzând tufele dese de urzici și mărăcini care creșteau prin preajmă, și-a dezbrăcat veșmântul și s-a aruncat gol în țepușele spinilor și în pârjolul urzicilor. După ce s-a rostogolit îndelung printre tufișuri, a ieșit cu tot trupul vătămat din pricina lor și prin rănilor pielii a izgonit din trup vătămarea minții, căci a prefăcut desfătarea în durere. Arzând pe dinafară printr-o pedeapsă folositoare, izbuti să stingă văpaia lăuntrică cea necuviincioasă. Și așa a biruit păcatul, schimbând locul arsurii.

3. Din ceasul acela astfel s-a astâmpărat într-însul ispita desfătării, încât n-a mai simțit defel ceva asemănător, după cum mărturisea el însuși ucenicilor săi. Mai apoi, mulți au început să părăsească lumea și să alerge sub povățuirea lui. Slobozit fiind de patima ispitei, Benedict s-a făcut dascăl al virtuților după cuviință. De aceea se poruncește și prin Moise ca leviții să slujească de la douăzeci și cinci de ani în sus, iar după cincizeci de ani să devină păzitori ai vaselor.

4. PETRU: Bănuiesc deja încotro bate mărturia ta, însă îți cer, totuși, să îmi explici acest lucru mai în amănunt.

GRIGORIE: E limpede, Petre, că în vremea tinereții fierbe ispita trupului, dar după cincizeci de ani se răcește căldura sa. Vasele sfinte sunt mințile credincioșilor. Așadar, cei aleși, câtă vreme suferă ispitire, trebuie să le fie supuși și să le slujească acestora, ostenindu-se prin nevoițe și munci de tot felul; însă când căldura ispitei scade din pricină că mintea a ajuns la vârsta liniștirii, ei se fac păzitori ai vaselor, fiindcă devin învățători ai sufletelor.

5. PETRU: Da, îmi place ce-mi spui! Dar fiindcă ai deslușit mărturia pe care mi-ai adus-o, te rog să continui ceea ce ai început să povestești despre viața celui drept.

III. Despre vasul de sticlă spart cu semnul crucii

1. GRIGORIE: Scăpând de ispită, omul lui Dumnezeu începu să aducă roadă bogată în holda virtuților, asemenea unui ogor curățat de spini. Numele lui ajunsese, așadar, vestit datorită sfințeniei viețuirii sale.

2. Nu departe de acolo se afla o mănăstire, unde murise părintele obștii. Toată obștea mănăstirii s-a înfățișat înaintea cuviosului Benedict și, cu mari rugăminți, i-au cerut să le fie povățuitor. El a zăbovit multă vreme, refuzându-i, și le spunea că obiceiurile lor nu se pot împăca cu ale lui, dar, fiind biruit până la urmă de cererile lor, s-a învoit.

3. Câtă vreme veghea el la îndreptarea vieții călugărești în acea mănăstire, nimănui nu-i mai era îngăduit să se abată la stânga sau la dreapta de la calea dreptății prin fapte neîngăduite. Înfuriați, frații pe care îi luase sub oblăduirea sa au început să dea vina unii pe alții pentru că ceruseră să fie conduși de un asemenea om, deoarece căile lor întortocheate nu sufereau canonul dreptății sale. Văzând ei că sub conducerea lui cele

oprite nu le mai sunt îngăduite, nu s-au îndurat să-și părăsească relele obiceiuri și le era tare greu, fiindcă erau nevoiți să cugete lucruri noi cu mințile lor îmbătrânite în răutate. Cum viața celor buni e mereu o povară pentru cei împătimiți, au început să pună la caleuciderea lui.

4. După ce s-au sfătuit între ei, i-au pus otravă în vin. Când vasul de sticlă în care se afla băutura aducătoare de moarte i-a fost adus abatelui la masă pentru a-l binecuvânta după obiceiul mănăstirii, Benedict a întins mâna și a făcut semnul crucii. Vasul, cu toate că era ținut la distanță, s-a spart prin semnul crucii și s-a sfărâmat de parcă crucea ar fi fost o piatră azvârlită într-însul. Omul lui Dumnezeu a priceput îndată că vasul purta băutura morții care n-a putut răbda semnul vieții. S-a sculat și, cu chip senin și minte netulburată, i-a chemat pe frați și le-a spus: „Să aibă milă de voi atotputernicul Dumnezeu, fraților! De ce ați vrut să-mi faceți una ca asta? Oare nu v-am zis de la început că obiceiurile mele și ale voastre nu se potrivesc? Mergeți și căutați-vă un părinte după inima voastră, căci eu de acum nu vă mai pot povățui”.

5. Atunci s-a întors în pustia sa dragă și a locuit singur cu sine înaintea ochilor Celui ce privește din înaltul cerului.

PETRU: Nu prea pricep ce înseamnă „a locui cu sine”.

GRIGORIE: Dacă sfântul și-ar fi propus să și-i supună cu sila pe cei ce complotau cu toții împotriva lui și erau foarte departe de modul său de viață, poate și-ar fi risipit puterea, și-ar fi pierdut liniștea și și-ar fi întors ochii minții de la lumina contemplației. Tulburându-se zi de zi din pricina îndărătniciei lor, s-ar fi îngrijit mai puțin de ale sale și, părăsindu-se pe sine, nu i-ar fi câștigat poate nici pe aceia. Căci ori de câte ori suntem purtați în afara noastră de mișcarea fără de rânduială a gândurilor, rămânem aceiași, dar nu mai suntem cu noi, fiindcă nu ne mai vedem pe noi înșine și rătăcim prin locuri străine.

6. Oare putem spune că era cu sine cel ce a plecat într-o țară îndepărtată, și-a cheltuit partea de moștenire, s-a făcut argat la unul din locuitorii acelei cetăți, i-a păscut porcii și, văzându-i cum mâncau roșcove, a flămânzit? Totuși, după ce a început să cugete la bunurile pe care le pierduse, stă scris despre el: *venindu-și în sine, a zis: „Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine?”* (Lc. 15, 17). Dacă era cu sine, pentru ce se spune că și-a venit în sine?

7. Prin urmare, am spus că acest bărbat cuvios locuia cu sine, fiindcă, veghind pururi la ale sale, văzându-se neîncetat înaintea Ziditorului și cercetându-se mereu pe sine, n-a îngăduit ochiului minții sale să rătăcească în afară.

8. PETRU: Atunci cum trebuie înțeles ce scrie despre apostolul Petru, când a fost scos din temniță de înger: *venindu-și în sine, a zis: „Acum știu cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său și m-a scos din mâna lui Irod și din toate câte aștepta poporul iudeilor”* (Fap. 12, 11)?

9. GRIGORIE: Sunt două feluri, Petre, în care suntem purtați în afara noastră: fie cădem mai jos de noi înșine prin alunecarea gândului, fie suntem ridicăți mai sus prin harul contemplației. Astfel, cel ce păștea porcii, prin rătăcirea minții și prin necurăție a căzut mai jos de sine, pe când acesta, pe care l-a dezlegat îngerul și i-a răpit mintea în extaz,

a ieșit din sine, dar mai presus de el însuși. Amândoi și-au venit, deci, în sine: cel dintâi când a înțeles greșala pe care o făcuse și s-a adunat în inimă; celălalt când s-a întors de pe culmea contemplației la starea obișnuită a minții sale de mai înainte. Așadar, cuviosul Benedict a locuit cu sine în acea pustie întrucât s-a păzit înlăuntrul zidurilor cugetării sale; iar, când flacăra contemplației îl răpea în înalt, de bună seamă că se ridica mai presus de sine.

10. PETRU: E limpede ce-mi spui. Dar te rog să-mi zici dacă a făcut bine că i-a părăsit pe frați o dată ce îi luase sub oblăduirea sa.

GRIGORIE: După cum socot eu, Petre, adunarea celor răi trebuie suferită cu răbdare doar dacă se găsesc câțiva oameni buni cărora să le fie de folos acest lucru. Dar unde lipsește orice rod pentru cei buni, osteneala pricinuită de cei răi se face fără rost, mai cu seamă dacă se ivesc pe-aproape prilejuri de a aduce lui Dumnezeu roade mai bune. Pentru apărarea cui era să rămână sfântul acolo, dacă se vedea prigonit de toți?

11. Și nu se cade să trecem sub tăcere ceea ce se întâmplă adeseori cu sufletele celor desăvârșiți: văzând ei că osteneala lor ajunge fără rod, se mută în alt loc unde trudesă cu folos. De aceea și acel propovăduitor vestit [al Cuvântului], care dorea să se despartă de trup și să fie cu Hristos, pentru care a trăi este Hristos, iar a muri un câștig (Fil. 1, 21. 23), care râvnea luptele pătimirii nu numai pentru sine, ci și pe alții îi înflăcăra spre răbdarea lor, când era prigonit la Damasc, a cerut o funie și un coș ca să scape și a acceptat să fie coborât pe ascuns peste zidul cetății (Fap. 9, 24-25). Oare vom spune că Pavel se temea de moarte, deși mărturisește că și-o dorea de dragul lui Hristos? Totuși, văzând că în acel loc îl aștepta prea puțin spor și prea multă osteneală, s-a cruțat pe sine pentru a lucra altundeva cu folos. Oșteanul cel viteaz al lui Hristos n-a suferit să stea închis între zidurile cetății, ci s-a îndreptat spre câmpul de luptă.

12. La fel și cuviosul Benedict, dacă ai să ascuți cu atenție, vei vedea îndată cum, după ce i-a părăsit pe cei îndărătnici, rămânând în viață, i-a sculat în alte locuri pe atâția alții din moartea sufletului.

PETRU: Temeiul lămurit și mărturia din Scriptură pe care ai adus-o dovedesc că ai dreptate. Dar te rog să te întorci la șirul povestirii despre viața acestui Părinte atât de mare.

13. GRIGORIE: Sporind sfântul în virtuți și semne în pustie, a adunat atâția ucenici în slujba lui Dumnezeu cel atotputernic, încât a construit în acel loc douăsprezece mănăstiri cu ajutorul atotputernicului Stăpân Iisus Hristos, unde a trimis doisprezece monahi cărora le-a rânduit părinți. Cu sine a păstrat doar câțiva călugări, pe care scotea că-i poate instrui mai bine el însuși.

14. Atunci au început să alerge la el nobili și oameni evlavioși din cetatea Romei și să îi încredințeze lui pe fiii lor, ca să-i crească pentru Stăpânul atotputernic. Tot atunci Euthicius și Tertullus patricianul i-au închinat odraslele lor cu bune nădejdi – pe Maurus, respectiv pe Placidus. Maurus era mai tânăr, dar, fiind înzestrat cu multe virtuți, a devenit ajutorul învățătorului; Placidus era încă la vârsta copilăriei.

IV. Despre monahul cu minte rătăcitoare pe care l-a lecuit

1. Într-una din mănăstirile pe care le construisese în împrejurimi, era un monah care nu putea să stea la rugăciune, ci, de îndată ce frații începeau să se roage, el ieșea afară și, având mintea rătăcită, se îndeletnicea cu lucruri pământești și trecătoare. După ce a fost certat adesea de abatele lui, frații l-au adus înaintea omului lui Dumnezeu. Și acesta l-a muștrat strașnic. După ce s-a întors în mănăstire, a ascultat cu greu de sfatul omului lui Dumnezeu pentru două zile, iar a treia zi, întorcându-se la vechiul lui obicei, a început să rătăcească la vremea rugăciunii.
2. Omul lui Dumnezeu, fiind înștiințat de acestea de abatele mănăstirii pe care o întemeiasse, i-a răspuns: „Vin eu și-l îndrept”. Omul lui Dumnezeu s-a dus în mănăstirea aceea. La ceasul hotărât, după ce s-a sfârșit cântarea psalmilor și frații au început să se roage, a văzut cum un copil negricios îl trăgea afară de poala veșmântului pe monahul care nu putea să stea la rugăciune. Atunci zise în taină către Pompeianus, abatele mănăstirii, și către robul lui Dumnezeu Maurus: „Oare nu vedeți cine îl trage afară pe monahul acesta?” Ei răspunseră: „Nu!” Atunci le spuse: „Să ne rugăm ca și voi să vedeți pe cine urmează acest monah!” După ce s-au rugat două zile, monahul Maurus a văzut, dar Pompeianus, abatele mănăstirii aceleia, n-a putut vedea nimic.
3. Într-o altă zi, sfârșindu-se rugăciunea, omul lui Dumnezeu a ieșit din biserică și, întâlnindu-l pe monahul cu pricina, l-a lovit cu toiagul din cauza orbirii inimii sale. Din ziua aceea nu s-a mai lăsat convins de copilul negricios, ci a rămas neclintit la rugăciune. Vrajmașul cel vechi n-a mai cutezat să pună stăpânire pe cugetul lui, de parcă el însuși ar fi fost bătut cu varga.

V. Despre apa pe care a făcut-o să țâșnească din stâncă în vârful de munte

1. Dintre mănăstirile pe care le construisese în locul acela, trei erau sus pe crestele muntelui și fraților le era tare greu să tot coboare la lac ca să scoată apă, cu atât mai mult cu cât coasta muntelui era abruptă și se cobora cu frică și cu mare primejdie. Atunci s-au adunat câțiva frați din cele trei mănăstiri și au venit la Benedict, zicând: „Ne e greu să coborâm în fiecare zi la lac pentru apă și de aceea trebuie să mutăm mănăstirile de acolo”.
2. După ce i-a mângâiat cu blândețe, i-a slobozit și, în aceeași noapte, s-a suit pe creasta muntelui cu micuțul Placidus, pe care l-am pomenit mai sus. Acolo s-a rugat îndelung și, după ce a încheiat rugăciunea, a așezat trei pietre ca semn în locul acela și s-a întors la mănăstirea lui, fără ca ceilalți să știe nimic.
3. Când într-o altă zi aceiași frați au venit iarăși la el cu necazul apei, le-a zis: „Mergeți și săpați puțin în stânca aceea unde veți găsi trei pietre așezate una peste alta. Dumnezeu cel atotputernic poate să scoată apă chiar și din vârful muntelui, ca să vă scape de povara unui drum atât de lung”. Mergând ei la stânca pe care le-o indicase Benedict, au aflat-o deja udă. După ce au săpat o groapă, aceasta s-a umplut îndată cu apă și a izvorât atât de puternic, încât până în ziua de azi curge din belșug din vârful aceluia munte până jos.

VI. Despre unealta care s-a întors de pe fundul lacului și s-a lipit de mânerul ei

1. Altădată, un got sărac cu duhul a venit să se facă monah. Benedict, omul lui Dumnezeu, l-a primit cu mare bucurie. Într-o zi, a poruncit să i se dea o unealtă numită

falcastru (fiindcă seamănă cu două fălci), ca să taie cu ea buruienile dintr-un loc, unde avea să fie o grădină. Locul pe care trebuia să-l curețe gotul se găsea chiar pe buza lacului. Cum el se opintea din răputeri să taie buruienile, unealta i-a sărit din mâner și a căzut în lac. Acolo apa era atât de adâncă, încât nu mai era nicio nădejde de a o recupera.

2. Astfel, după ce a pierdut unealta, gotul a alergat tremurând la monahul Maurus și i-a povestit despre paguba ce o făcuse, căindu-se pentru ea. Maurus a avut grijă să-l înștiințeze îndată pe robul lui Dumnezeu. Auzind acestea, Benedict, omul Domnului, s-a dus la locul cu pricina, a luat mânerul din mâna gotului și l-a băgat în apă. Îndată, unealta s-a ridicat de pe fundul lacului și a intrat în mâner. Benedict a înapoiat-o numaidecât gotului, zicându-i: „Poftim! Lucrează și nu te întrista!”

VII. Despre ucenicul lui care a umblat cu picioarele pe apă

1. Într-o zi, pe când cuviosul Benedict ședea în chilia sa, tânărul Placidus pe care l-am pomenit adineauri – monahul ucenic al sfântului – a ieșit să scoată apă din lac. Aruncând cu neatenție vasul pe care-l ținea în apă, căzu cu tot cu el. Curentul l-a răpit și l-a dus ca la o bătaie de săgeată de mal. Omul lui Dumnezeu, șezând în chilie, a cunoscut imediat ce se întâmplase și, chemându-l îndată pe Maurus, i-a zis: „Frate Maure, aleargă repede, căci copilul care a ieșit să scoată apă a căzut în lac și curentul l-a dus deja departe!”

2. Mare minune și nemaipomenită de pe vremea apostolului Petru! Cerând și luând binecuvântare, Maurus a pornit în grabă la porunca părintelui său și, socotind că merge pe uscat, a ajuns umblând pe apă până la locul unde-l dusesse curentul pe Placidus; apoi, apucându-l de păr, a alergat îndărăt. De îndată ce a călcat pe uscat, și-a venit în fire și, privind înapoi, a cunoscut că alergase pe apă. Cum știa că el singur n-ar fi îndrăznit să facă așa ceva, l-au cuprins fiorii la vederea minunii ce se săvârșise.

3. Întorcându-se la părinte, i-a povestit cele întâmplate. Cuviosul Benedict, însă, nu punea minunea pe seama meritelor proprii, ci pe seama ascultării lui. Dimpotrivă, Maurus zicea că totul s-a săvârșit doar datorită poruncii abatelui, fără ca el să fi contribuit cu ceva la minunea care s-a împlinit fără știrea lui. În această întrecere prietenească în smerenie a intervenit ca arbitru însuși copilul salvat. El a zis: „Când mă ducea apa, am văzut deasupra capului meu cojocul abatelui și mi se părea că el mă scoate din apă”.

4. PETRU: Mari lucruri povestești și pe mulți vor zidi întru credință! Însă eu unul, cu cât beau mai mult din minunile bunului sfânt, cu atât mi se face mai sete.

VIII. Despre pâinea otrăvită pe care un corb a azvârlit-o departe

1. GRIGORIE: Deja ținuturile acelea clocoteau în lung și-n lat de dragostea Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos. Mulți au părăsit viața lumească și și-au plecat grumajii inimii sub jugul ușor al Mântuitorului. Dar, cum stă în firea celor răi să invidieze sporirea virtuților altora pe care ei înșiși nu râvnesc să le dobândească, preotul bisericii din apropiere, pe nume Florentius – bunicul ipodiaconului nostru Florentius –, fiind îmboldit de răutatea vechiului dușman, a început să pizmuiască ostenele sfântului, să-l defăimeze și să-i abată pe câți putea de la cercetarea lui.

2. Văzând el că nu se poate împotrivi sporirii lui, că renumele viețuirii lui creștea și că faima sa îi aducea pe mulți la o stare de viață mai bună, era mistuit de invidie și se făcea mai rău din zi în zi, căci râvnea cinstea lui Benedict, dar n-ar fi vrut să ducă o viață vrednică de cinste. Orbit de atâta invidie, a ajuns până acolo, încât i-a trimis slujitorului atotputernicului Dumnezeu pâine otrăvită, chipurile pentru a o binecuvânta. Omul lui Dumnezeu a primit-o cu mulțumire, dar a cunoscut molima care se ascundea în pâine.

3. La ora prânzului obișnuia să vină un corb dintr-o pădure învecinată ca să capete pâine din mâna lui. Când corbul a venit ca de obicei, omul lui Dumnezeu i-a azvârlit pâinea trimisă de preot și i-a poruncit, zicând: „În numele Domnului Iisus Hristos, ia pâinea aceasta și arunc-o într-un loc unde să n-o poată găsi niciun om!” Atunci corbul, deschizându-și ciocul și aripile, a început să înconjoare pâinea și să croncăne, ca și cum ar fi spus că vrea să asculte, dar că nu poate împlini porunca. Omul lui Dumnezeu iar i-a poruncit, zicând: „Ia-o, ia-o liniștit și arunc-o unde nimeni n-o poate găsi!” După ce a zăbovit îndelung, corbul a apucat-o, a ridicat-o și s-a dus. După trei ceasuri, lepădând pâinea, s-a întors și și-a primit porția obișnuită din mâna omului lui Dumnezeu.

4. Cuviosul părinte pricepu că preotul căuta să-i ia viața și era îndurerat mai curând din pricina aceluia decât se temea pentru sine. Dar Florentius, neizbutind să ucidă trupul învățătorului, s-a aprins de dorința de a răpune sufletele ucenicilor săi. Astfel, a trimis în curtea chiliei lui Benedict șapte fete goale în văzul acestora, ca, ținându-se de mână și jucând întruna în fața lor, să le înflăcăreze mintea cu poftă nelegiuite.

5. Văzând sfântul acestea din chilie, s-a temut să nu cadă ucenicii săi mai tineri. Știind că pricina celor întâmplare era prigonirea lui, a cedat înaintea invidiei și, după ce a rânduit toate mănăstirile pe care le construise, așezând povățuitori peste cetele de frați, și-a mutat sălașul, luând cu sine doar câțiva monahi.

6. De îndată ce omul lui Dumnezeu a ocolit vrajba prin smerenie, atotputernicul Dumnezeu l-a lovit groaznic pe Florentius. Căci, pe când preotul stătea pe terasă și privea veselindu-se la plecarea lui Benedict, terasa aceea s-a prăbușit, în vreme ce restul casei nici măcar nu s-a clintit. Vrajmașul lui Benedict a murit strivit.

7. Maurus, ucenicul omului lui Dumnezeu, a socotit că trebuie să-l înștiințeze de acest lucru pe cuviosul părinte Benedict, care abia dacă se afla la zece mile depărtare, și i-a zis: „Întoarce-te, căci preotul care te prigonea a fost nimicit!” Auzind acestea, Benedict, omul lui Dumnezeu, a început să plângă cu amar, fie din pricina morții vrăjmașului, fie din pricină că ucenicul său se bucura de moartea lui. După aceea, i-a dat canon de pocăință ucenicului deoarece, aducând o asemenea veste, îndrăznise să se bucure de pieirea vrăjmașului.

8. PETRU: Minunate și înfricoșătoare lucruri povestești! În apa scoasă din piatră îl văd pe Moise; unealta care s-a întors de pe fundul apei îmi amintește de Elisei; umblarea pe apă îl aseamănă cu Petru; ascultarea corbului – cu Ilie; iar în plângerea pentru moartea vrăjmașului îl văd pe David. După cum socot, bărbatul acesta a fost plin de duhul tuturor dreptilor!

9. GRIGORIE: Benedict, omul lui Dumnezeu, Petre, a avut Duhul Unuia singur, Care a umplut inimile tuturor celor aleși cu harul mântuirii. Despre Acesta vorbește Ioan, zicând: *Era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume* (In. 1, 9) și tot despre El scrie: *Din plinătatea Lui am luat noi toți* (In. 1, 16). Căci sfinții lui Dumnezeu

s-au învrednicit de darul minunilor din partea Domnului, dar ei nu îl pot împărtăși altora. Același care le-a făgăduit celor ce I se împotriveau că le va da semnul lui Iona i-a înzestrat pe cei supuși Lui cu semne: El a ales să moară înaintea celor mândri și să învie înaintea celor smeriți, așa încât cei dintâi n-au văzut într-Însul decât o pricină de dispreț, pe când ceilalți au aflat ceea ce trebuiau să iubească și să adore la El. Datorită acestei taine, dacă cei mândri văd numai rușinea morții, cei smeriți primesc slava stăpânirii asupra ei.

10. PETRU: Rogu-te, spune-mi unde s-a dus sfântul după aceea și dacă s-au mai făcut minuni printr-însul.

GRIGORIE: Sfântul și-a schimbat locul plecând altundeva, dar nu și vrăjmașul. Războaiele au devenit cu atât mai aprige, cu cât s-a pomenit că însuși maestrul răutății se lupta cu el. Așezarea numită Casino se află pe coasta unui munte înalt. Muntele cuprinde la sân așezarea, înălțându-se până la trei mile, ca și cum ar străpunge văzduhul cu vârful său. Aici era un templu foarte vechi, unde prostimea se închina lui Apolo după obiceiul păgânilor din vechime. De jur împrejur crescuseră dumbrăvi în cinstea dracilor, în care chiar și în vremea aceea mulțimea fără de minte a necredincioșilor se ostenea să aducă jertfe sacrale.

11. Ajungând așadar omul lui Dumnezeu în locurile acestea, a sfărâmat idolul, a dărâmat capiștea și a retezat dumbrăvile. Pe locul templului a zidit o biserică închinată Sfântului Martin, iar unde fusese capiștea a ridicat alta în cinstea Sfântului Ioan. Oprindu-se aici, a propovăduit fără încetare, chemând mulțimile din jur la credință.

12. Vechiul dușman nu putea răbda în tăcere una ca asta. Nu i se arăta pe ascuns sau în vis, ci-i sărea în ochi aievea părintelui și se văita cu glas tare că fusese nedreptățit, așa încât chiar și frații auzeau tânguierile lui, deși nu-l puteau vedea la chip. După cum le zicea cuviosul părinte ucenicilor săi, vechiul dușman se arăta ochilor săi trupești cu o înfățișare cumplită și clocotind de mânie, părând că vrea să se arunce asupra lui cu gură și ochi de văpaie. Toți puteau, însă, auzi ce spunea. Mai întâi îl chema pe nume. Cum omul lui Dumnezeu nu-i răspundea, izbucnea îndată hulindu-l. După ce-l striga, zicând: „Benedicte! Bendicte!”, văzând că nu primește răspuns, adăuga: „Maledicte (Blestematule) și nu Benedicte, ce ai cu mine? Pentru ce mă prigonești?”

13. Dar vechiul dușman avea să pună la cale noi bătălii împotriva robului lui Dumnezeu. Voind să se lupte cu dânsul, n-a făcut decât să-i dea prilejuri de biruință fără să vrea.

IX. Despre stânca uriașă care s-a făcut ușoară prin rugăciunea lui

1. Într-o zi, pe când frații construiau chiliile mănăstirii sale, au găsit o piatră ce zăcea la mijloc și s-au hotărât s-o folosească la zidire. După ce doi sau trei n-au izbutit s-o clintescă, s-au adunat mai mulți, dar piatra a rămas nemișcată, ca și cum ar fi avut rădăcini în pământ, așa încât se vădise că vechiul vrăjmaș se așezase peste ea, ca să n-o poată urni puterea atâtor brațe. Poticnindu-se, au trimis după omul lui Dumnezeu ca, venind, să facă rugăciune și să-l alunge pe vrăjmaș, ca să poată ridica piatra. Acesta a venit îndată și, după ce s-a rugat, a binecuvântat, iar piatra s-a lăsat atât de repede ridicată, de parcă n-ar fi avut nicio greutate.

X. Despre nălucirea focului care a cuprins bucătăria

1. Atunci omul lui Dumnezeu a voit să se sape în locul acela. După ce au săpat ceva mai adânc, frații au găsit acolo un idol de aramă. Fiind azvârlit la întâmplare în bucătărie pentru o vreme, li s-a arătat izbucnind în flăcări. Aceasta s-a întâmplat în văzul tuturor monahilor, căci li se părea că ardea toată construcția bucătăriei.
2. Aruncând apă și căutând să stingă focul, făcură multă zarvă și din această pricină omul lui Dumnezeu a venit la ei. Dându-și seama că flacăra aceea era numai în ochii fraților, nu și într-ai săi, Benedict și-a plecat capul în rugăciune, i-a muștrat pe cei amăgiți de focul mincinos și le-a redat vederea fraților, ca să vadă că bucătăria era întregă și să nu mai fie năucii de flăcările închipuie de vechiul vrăjmaș.

XI. Despre copilul strivit sub dărâmături și tămăduit

1. Altădată, pe când frații lucrau la un zid pe care trebuiau să-l facă ceva mai înalt, omul lui Dumnezeu stăruia rugându-se în chilia sa. I s-a arătat vechiul vrăjmaș, l-a insultat și i-a descoperit că avea să meargă la frații care lucrau. Omul lui Dumnezeu le-a trimis îndată vorbă fraților printr-un sol, zicându-le: „Fraților, fiți cu băgare de seamă, căci duhul rău are să vină la voi în acest ceas”. Abia și-a isprăvit cuvântul cel trimis, că duhul rău a și surpat peretele ce se zidea și, prinzându-l pe un monah tinerel, fiul unui curial, l-a zdrobit sub dărâmături. Toți s-au întristat de moarte și erau abătuți, nu de paguba peretelui, ci din pricina fratelui zdrobit. Au trimis numaidecât vorbă despre cele întâmplate cu multă jale cuviosului părinte Benedict.
2. Atunci părintele a dat poruncă să-i fie adus copilul sfâșiat. N-au izbutit să-l aducă decât pe un cearșaf, căci pietrele din zid îi sfărâmaseră nu numai mădulele, ci și oasele. Omul lui Dumnezeu a poruncit să fie așezat îndată în chilia sa pe preșul pe care obișnuia să se roage și, după ce i-a scos afară pe frați, a închis ușa și s-a rugat mai fierbinte decât de obicei. Mare minune! În același ceas l-a trimis nevătămat și sănătos ca mai înainte ca să isprăvească zidirea peretelui alături de ceilalți frați, deși vechiul vrăjmaș își închipuia că izbutise să-și bată joc de Benedict prin moartea lui.
3. Așa a început omul lui Dumnezeu să dobândească și duhul profeției, vestind cele ce aveau să fie și făcându-le cunoscute celor de față cele ce încă nu se întâmplaseră.

XII. Despre slujitorii lui Dumnezeu care au mâncat, încălcând Regula

1. Se încetățenise în obște obiceiul ca, ori de câte ori frații plecau cu vreo treabă, să nu se atingă de hrană sau băutură în afara mănăstirii. Această rânduială se păstra cu strășnicie. Într-una din zile, frații au ieșit cu o treabă și au fost nevoiți să zăbovească pe afară până la o oră mai târzie. Cunoșteau o femeie credincioasă care locuia în apropiere. Au intrat în casa ei și au primit de mâncare.
2. După ce s-au întors mai târziu la mănăstire, au cerut ca de obicei binecuvântare de la părinte. Acesta a început să-i iscodească, zicând: „Unde ați mâncat?” I-au răspuns: „Nicăieri!” Atunci le-a spus: „De ce mințiți așa? Oare n-ați intrat în casa cutărei femei? N-ați mâncat cutare și cutare mâncare? N-ați băut atâtea și atâtea pahare?” După ce cuviosul părinte le-a spus întocmai unde au fost găzduiți și ce feluri de mâncare au

mâncat și câte pahare au băut, au căzut tremurând la picioarele sale, recunoscând tot ce făcuseră și mărturisind că au greșit. El le-a iertat numai decît vina, știind că nu vor mai păcătui în absența lui o dată ce au cunoscut că îi însoțește pretutindeni cu duhul.

XIII. Despre fratele lui Valentinian care a făcut la fel

1. Fratele monahului Valentinian, pe care l-am pomenit mai sus, era mirean, dar foarte credincios. În fiecare an obișnuia să ajuneze și să vină de la locuința sa la mănăstire, ca robul lui Dumnezeu să se roage pentru el și ca să-și vadă fratele. Într-o zi, pe când mergea către mănăstire, i s-a alăturat un alt călător care avea la sine merinde de drum. Cum se făcuse deja târziu, acesta i-a zis: „Haide, frate, să mâncăm, că altfel obosim pe cale!” Celălalt îi răspunse: „Ferească Dumnezeu, frate! Eu postesc de fiecare dată când îl cercetez pe cuviosul părinte Benedict.” Auzind acestea, tovarășul de drum tăcu pentru o vreme.

2. Mai apoi, însă, după ce au mai mers o bucată de drum, îl îndemnă a doua oară să mănânce. Cel ce își pusese în gând să ajungă la mănăstire postind nu primi nici de data aceasta. Cel ce îl poftise la masă tăcu din nou și se învoi să mai meargă încă un pic postind. Drumul nu se mai isprăvea, se făcuse târziu și cei doi erau istoviți de atîta mers. Au aflat pe drum o pajiște și un izvor și tot ce i-ar fi părut de folos unui om ca să-și tragă sufletul. Atunci tovarășul de drumeție îi zise: „Uite apă, uite verdeață – un loc prielnic, unde ne putem odihni și ne putem aduna puterile, ca să ne isprăvim apoi călătoria cu bine!” Vorbele îi încântară auzul, iar priveliștea îi răpi ochii, așa încât, biruindu-se la a treia încercare, se învoi și primi să mănânce.

3. Pe când se însera, a ajuns la mănăstire. Înfațișându-se înaintea cuviosului părinte Benedict, îi ceru să facă rugăciune pentru dînsul. Însă sfântul îl muștră numai decît pentru cele întîmplute pe drum, zicându-i: „Ce-ai pățit, frate? Vrajmașul cel rău care ți-a grăit prin tovarășul de drum n-a izbutit să te convingă nici prima, nici a doua oară, dar a treia oară te-a biruit, convingându-te să-i faci pe plac.” Atunci omul recunoscu greșala minții sale celei slabe de înger și i se aruncă la picioare, rușinându-se și plîngându-și fapta cu atît mai amar cu cît înțelegea că a greșit în ochii lui Benedict, chiar dacă acesta nu fusese de față.

4. PETRU: Văd că sfântul avea în inima sa duhul lui Elisei, care-l însoțea pe ucenicul său chiar și când se găsea departe de dînsul (cf. 4 Reg. 5, 25-26).

GRIGORIE: Ai răbdare, Petre, și ai să afli lucruri încă și mai mari!

XIV. Despre dejucarea farsei puse la cale de regele Totila

1. Pe vremea goșilor, auzind regele lor Totila că sfântul are darul profeției, a mers spre mănăstire și, oprindu-se ceva mai departe, i-a trimis vorbă că are să vină. Îndată i s-a răspuns că poate veni, însă el, îndoindu-se în cugetul său, a încercat să verifice dacă omul lui Dumnezeu avea într-adevăr duhul profeției. I-a dat încălțările sale unui spătar de-al lui, căruia i se zicea Riggo, a pus să fie îmbrăcat cu veșminte împărătești și i-a poruncit să se meargă la omul lui Dumnezeu dîndu-se drept rege. Cum era nevoie de alai, i-a trimis ca însoțitori pe trei dintre apropiații săi – pe Vult, pe Ruderic și pe Blidin –, ca aceștia să

dea impresia că spătarul căruia îi stăteau alături era regele Totila. I-a dat mult alai și alți spătari, așa încât, văzându-i suita și veșmintele de purpură, lumea să-l creadă rege.

2. Când acest Riggo a intrat în mănăstire întovărășit de atâta alai, omul lui Dumnezeu ședea departe. Zărindu-l că vine, după ce s-a apropiat îndeajuns ca să-l poată auzi, Benedict i-a strigat: „Leapădă, fiule, leapădă straietele pe care le porți, că nu sunt ale tale!” Riggo a căzut îndată cu fața la pământ, spăimântându-se că îndrăznise să facă glume pe seama unui astfel de om. O dată cu el, se prăvăliră la pământ și toți cei ce-l însoțiseră până la omul lui Dumnezeu. După ce s-au ridicat n-au mai cutezat să se apropie de dânsul, ci, întorcându-se la regele lor, i-au dat de știre înfricoșați cât de repede fuseseră dați de gol.

XV. Despre proorocia cu privire la același rege Totila

1. Atunci a venit însuși regele Totila la omul lui Dumnezeu. Văzându-l așezat de departe, n-a îndrăznit să se apropie, ci s-a prosternat în țărână. Deși omul lui Dumnezeu i-a zis de două sau trei ori să se scoale, el nu îndrăznea să se ridice înaintea lui. Atunci Benedict, slujitorul Domnului Iisus Hristos, s-a îndurat să meargă el însuși la regele prosternat. L-a ridicat din țărână, l-a muștrat pentru faptele sale și i-a prezis în câteva cuvinte toate câte aveau să i se întâmple. I-a spus: „Multe răutăți săvârșești și multe ai săvârșit. Încetează odată de a mai lucra fărădelegea! Vei intra în Roma; vei trece marea; ai să domnești nouă ani, iar într-al zecelea vei muri.”

2. Auzind acestea, regele se înfricoșă foarte. Ceru binecuvântare și plecă. De atunci și-a mai domolit cruzimea. La scurtă vreme a intrat în Roma și a ajuns până în Sicilia. În al zecelea an al stăpânirii sale, prin judecata atotputernicului Dumnezeu, și-a pierdut și viața și domnia.

3. De altfel, întâi-stătătorul Bisericii din Canosa obișnuia să-l cerceteze pe slujitorul lui Dumnezeu, iar acesta îl îndrăgea foarte mult pentru virtutea viețuirii sale. Episcopul, vorbind despre asaltul regelui Totila și despre pieirea cetății Romei, zicea: „Cetatea va fi distrusă de regele acesta, pustiindu-se.” Omul lui Dumnezeu i-a răspuns: „Ba Roma nu va fi nimicită de neamuri, ci, istovită de furtuni, trăsnete, vijelii și cutremure, are să se năruiască de la sine.” Tainele proorociei acesteia ni s-au făcut mai lămurite ca lumina zilei, căci vedem în cetate ziduri dărăpănate, case răsturnate, biserici năruite de vijelie, iar clădirile sale apăsate de o bătrânețe îndelungată le vedem cum cad înmulțind ruinele.

4. Ucenicul său, Honoratus, care mi-a împărtășit acestea, recunoaște că n-a auzit vorbele din gura sfântului, dar mărturisește că a aflat de la frați că Benedict le-a rostit.

XVI. Despre clericul eliberat de demon

1. Tot în acea vreme, un cleric al Bisericii din Aquino era chinuit de un demon. Cuviosul Constantius, întâi-stătătorul acelei Biserici, îl trimisese pe la multe morminte de mucenici ca să se însănătoșească. Dar sfinții mucenici ai lui Dumnezeu n-au voit să-i dea darul însănătoșirii, anume pentru ca să se vădească mulțimea harului ce sălășluia în Benedict. A fost, așadar, adus la slujitorul atotputernicului Dumnezeu, la Benedict, care a vărsat rugăciune îmbelșugată înaintea Domnului Iisus Hristos și l-a izgonit numaidecât pe vechiul vrăjmaș din omul asuprit. După ce s-a înzdrăvenit, i-a poruncit, zicând: „Du-te și să nu mai mănânci carne. Să nu cutezi vreodată să te înalți la vreo treaptă a sfinteii preoții.

În ziua în care vei îndrăzni să te apropii de hirotonie, diavolul va căpăta iarăși putere asupra ta”.

2. Clericul a plecat sănătos și, cum chinurile de curând îndurate îl înfricoșează de obicei pe om, a păzit pentru o vreme cele poruncite de omul lui Dumnezeu. Însă, după ce au trecut mai mulți ani și toți mai-marii săi plecară din lumea aceasta, văzând că cei mai mici decât el sunt așezați în trepte mai înalte decât a sa, a lepădat cuvintele omului lui Dumnezeu ca și cum demult le-ar fi uitat și s-a apropiat de sfânta preoție. Îndată diavolul care-l părăsise l-a luat în primire și a început a-l asupri fără încetare, până ce i-a scos sufletul.

3. PETRU: După cum văd, bărbatul acesta a pătruns până și tainele Dumnezeirii, de vreme ce și-a dat seama că acel cleric fusese dat pe mâna diavolului tocmai ca să nu se apropie de slujba preoției.

GRIGORIE: Cum să nu cunoască tainele Dumnezeirii omul care păzește poruncile lui Dumnezeu, când stă scris că *cel ce se alipește de Domnul este un singur duh cu El* (I Cor. 6, 17).

4. PETRU: Dacă cel ce se lipește de Domnul se face un singur duh cu El, pentru ce zice iarăși același preaslăvit Propovăduitor: *Cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui?* (Rom. 11, 34). Pare foarte ciudat ca un asemenea om să nu cunoască gândul Celui cu care s-a unit.

5. GRIGORIE: Sfinții, în măsura în care ajung una cu Dumnezeu, cunosc gândul Domnului. Căci același Apostol spune: *Cine dintre oameni știe ale omului, decât duhul omului, care este în el? Așa și cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu* (I Cor. 2, 11). Și, ca să arate că el cunoștea cele ale lui Dumnezeu, adaugă: *Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu* (I Cor. 2, 12). De aceea mai zice: *Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El, iar nouă ni le-a descoperit prin Duhul Său* (I Cor. 2, 9-10).

6. PETRU: Dacă Apostolului i s-au descoperit lucrurile lui Dumnezeu prin Duhul lui Dumnezeu, cum de – înainte de locul pe care l-am citat – a mai scris: *O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecățile Lui și cât de nepătrunse căile Lui!* (Rom. 11, 33)? Și, zicând acestea, îmi vine în gând o altă întrebare. Profetul David vorbește cu Domnul, zicând: *Cu buzele mele am rostit judecățile gurii Tale* (Ps. 118, 13). Iar dacă a cunoaște înseamnă mai puțin decât a și rosti, cum de Pavel afirmă că judecățile lui Dumnezeu sunt de neînțeles, când David mărturisește nu numai că toate acestea îi sunt cunoscute, dar că le-a și rostit cu buzele sale?

7. GRIGORIE: Ți-am răspuns mai înainte pe scurt la ambele întrebări, spunându-ți că sfinții, în măsura în care sunt cu Domnul, cunosc gândul Lui. Căci toți cei ce-L urmează cu credincioșie pe Domnul sunt alături de El prin evlavie, dar, întrucât mai sunt apăsați de povara trupului stricăcios, nu sunt cu Dumnezeu. Astfel, în măsura în care sunt uniți

cu El, cunosc judecățile ascunse ale lui Dumnezeu; iar în măsura în care sunt încă despărțiți de Dânsul, le ignoră. Așadar, pentru că încă nu pătrund desăvârșit tainele Lui, mărturisesc că judecățile Sale sunt neînțelese. Fiind, însă, uniți cu El în duh, cele pe care le primesc astfel – fie prin cuvintele Sfintei Scripturi, fie prin descoperirile tainice de care se învrednicesc – pe acestea le cunosc și le și rostesc. Judecățile pe care Dumnezeu le ține sub tăcere le sunt, deci, necunoscute; dar cele despre care Dumnezeu vorbește le cunosc.

8. De aceea și Profetul David când a zis *cu buzele mele am rostit toate judecățile*, a precizat *judecățile gurii Tale*, ca și cum ar recunoaște deschis: „Am putut cunoaște și rosti acele judecăți despre care știi că Tu le-ai grăit. Căci cele pe care nu le-ai grăit Tu însuși, de bună seamă că le ții ascunse de cunoștința noastră”. Așadar se împacă spusa Profetului cu cea a Apostolului, fiindcă judecățile lui Dumnezeu sunt neînțelese și, totuși, cuvintele ieșite din gura Sa sunt rostite de buzele oamenilor, deoarece aceștia pot cunoaște lucrurile pe care El le-a descoperit, iar cele pe care le ține ascunse nu le pot pricepe.

9. PETRU: Iată că s-a ivit un înțeles rațional de pe urma micii mele nelămuriri. Dar acum, rogu-te, continuă să povestești ce-ți mai rămâne despre virtutea acestui bărbat.

XVII. Despre proorocirea distrugerii mănăstirii

1. GRIGORIE: Un bărbat de viță nobilă pe nume Theopropus se întorsese la Dumnezeu prin povățuirea aceluiași Benedict și, pentru sfințenia vieții sale, câștigase încrederea părintelui. Intrând el într-o bună zi în chilia lui Benedict, l-a găsit plângând cu mult amar. Rămânând pe loc ceva vreme, a văzut că lacrimile lui nu mai conteneau, iar omul lui Dumnezeu nu plângea rugându-se, cum făcea de obicei, ci jelind. Atunci căută să afle pricina atâtor lacrimi. Omul lui Dumnezeu i-a răspuns: „Toată această mănăstire pe care am zidit-o și toate cele pe care le-am pregătit fraților sunt date în mâinile barbarilor prin hotărârea atotputernicului Dumnezeu. Cu greu am izbutit să scap viața sufletelor din locul acesta”.

2. Noi putem vedea împlinirea celor auzite atunci de Theopropus, căci știm că mănăstirea sa a fost de curând distrusă de longobarzi. Nu demult, în puterea nopții, pe când frații se odihneau, longobarzii au intrat și au jefuit totul, însă n-au reușit să pună mâna pe niciun om. Dumnezeu cel atotputernic a împlinit făgăduința făcută slujitorului său credincios, Benedict: dacă avea să dea cele materiale barbarilor, va păzi sufletele monahilor. În această privință, îmi pare că Benedict a ținut locul lui Pavel, care, după ce a văzut vasul și toată încărcătura sa prăpădindu-se (cf. Fap. 27, 22-24), a primit ca mângâiere viața tuturor însoțitorilor săi.

XVIII. Despre damigeana ascunsă și descoperită prin Duh

1. Altă dată, Exhilaratus al nostru, pe care îl știi acum bun creștin, fusese trimis de stăpânul lui la mănăstire, ca să-i ducă omului lui Dumnezeu două vase de lemn pline cu vin, din cele numite în popor damigene. Una a adus, dar pe cealaltă a ascuns-o pe drum. Omul lui Dumnezeu, căruia nu-i puteau fi ascunse nici cele făcute în lipsa lui, a primit o damigeană mulțumind, iar apoi l-a sfătuit pe slujitorul ce dădea să plece: „Bagă de seamă, copile, să nu bei din damigeana pe care ai ascuns-o, ci apleac-o mai întâi cu grijă, ca să

vezi ce e înăuntru!” Rușinându-se foarte de omul lui Dumnezeu, sluga a plecat și, întorcându-se, a vrut să încerce ce i se zisese. De îndată ce a aplecat damigeana, din ea a ieșit un șarpe. Văzând Exhilaratus una ca asta în loc de vin, s-a înspăimântat de răul pe care îl făcuse.

XIX. Despre batiștele primite de un slujitor al lui Dumnezeu

1. Nu departe de mănăstire era un sat. Nu puțini dintre locuitorii acestuia fuseseră întorși de la slujirea idolească la credința în Dumnezeu mulțumită îndemnurilor lui Benedict. Acolo se aflau și câteva monahii, iar robul lui Dumnezeu Benedict se îngrijea să trimită adeseori frați pentru zidirea sufletelor lor. Într-o zi, trimițând un monah ca de obicei, acesta și-a încheiat cuvântarea și, la rugămintea monahiilor, primi niște batiște, pe care le ascunse în sân pentru sine.

2. De îndată ce s-a întors, omul lui Dumnezeu a început să-l mustre cu strășnicie, zicându-i: „Cum ai lăsat ticăloșia să ți se strecoare în sân?” Acela a amuțit și, uitând ce făcuse, nu știa pentru ce era certat. Benedict i-a zis: „Oare nu eram de față când ai primit batiștele de la slujitoarele lui Dumnezeu și ți le-ai vârat în sân?!” Căzând numaidecât la picioarele lui, fratele s-a căit pentru fapta sa prostească și a scos batiștele ascunse în sân.

XX. Despre gândul trufaș al slujitorului cunoscut prin Duh

1. Într-o zi, cuviosul părinte își lua hrana pentru trup și, cum deja se lăsase seara, un monah – fiul unui procurator al bisericii – îi ținea lumânarea înaintea mesei. În timp ce omul lui Dumnezeu mânca, iar el îi slujea, acesta a început să se frământa în sinea lui, stârnit fiind de duhul mândriei, și să zică în gând: „Cine-o fi ăsta de trebuie eu să-l păzesc în timp ce mănâncă, să-i țin lumânarea și să-l slugăresc? Cine sunt eu de am ajuns sluga lui?” Omul lui Dumnezeu se întoarse deodată către el și începu să-l mustre cu asprime: „Însemnează-ți inima cu semnul crucii, frate! Ce spui acolo? Fă-ți cruce peste inimă!” Chemându-i numaidecât pe frați, le-a poruncit să-i ia făclia din mână, pe el l-a slobozit de ascultare și l-a lăsat să-și vină cât mai repede în fire.

2. Întrebându-l frații ce avea pe inimă, le-a povestit pe rând cum se umpluse de duhul mândriei și ce vorbe rostea în gând împotriva omului lui Dumnezeu. De atunci toți au fost încredințați că nimic nu se putea ascunde de cuviosul Benedict, dacă până și cele spuse în gând ajungeau la urechile sale.

XXI. Despre cele 200 de banițe de făină găsite la poarta mănăstirii pe timp de foamete

1. Altădată, se făcuse foamete în ținutul Campaniei și toată lumea era strâmtorată de lipsa cumplită a hranei. În mănăstirea lui Benedict se sfârșise deja grâul, și se terminaseră aproape toate pâinile; cu greu s-au mai găsit cinci pâini pentru frați la ora mesei. Văzându-i întristați, cuviosul părinte a încercat să îndrepte necredința lor cu o muștrare blândă și să-i încurajeze cu o promisiune: „Pentru ce se întristează sufletele voastre de lipsa pâinii? Azi e mai puțină, dar mâine veți avea din belșug”.

2. În ziua următoare la poarta mănăstirii au găsit două sute de banițe de făină așezată în saci. Până azi nu se știe prin cine a trimis-o atotputernicul Dumnezeu. Când au văzut

una ca asta frații, mulțumind lui Dumnezeu, s-au învățat să nu se îndoiască de dărnicia Lui îmbelșugată, nici atunci când îndură lipsuri.

3. PETRU: Spune-mi, rogu-te: să cred, oare, că acest slujitor al lui Dumnezeu avea mereu duhul profeției sau acesta îi umplea mintea doar în anumite momente?

GRIGORIE: Duhul profeției, Petre, nu luminează tot timpul mințile Profetilor. După cum stă scris despre Sfântul Duh că *sufală unde voiește* (In. 3, 8), tot așa trebuie să știm că suflă numai atunci când vrea. De aceea, când împăratul l-a întrebat dacă poate zidi templul, Natan mai întâi a încuviințat, iar după aceea l-a oprit (II Rg. 7, 1-17). Tot așa, când Elisei a văzut-o pe femeie plângând și nu știa din ce pricină plângea, i-a zis slujitorului său care voia să o dea la o parte: *Las-o, căci este cu sufletul amărât și Domnul a ascuns aceasta de mine și nu mi-a arătat* (IV Rg. 4, 27).

4. Dumnezeu cel atotputernic în marea sa bunătate rânduiește acest lucru în așa fel încât, uneori dând și alteori luând duhul profeției, ridică în același timp mințile Profetilor la cele de sus și le păstrează în smerenie. Când sunt insuflați de duh ei descoperă ceea ce sunt prin harul lui Dumnezeu, iar când nu mai au duhul profeției cunosc ceea ce sunt prin ei înșiși.

5. PETRU: Ai mare dreptate. Dar, rogu-te, povestește ce îți mai amintești despre cuviosul părinte Benedict.

XXII. Despre construcția mănăstirii de la Terracina care s-a poruncit în vis

1. GRIGORIE: Odată un credincios l-a rugat să trimită monahi pe pământul lui de lângă cetatea Terracinei și să zidească acolo o mănăstire. Încuviințând cererea, Benedict a ales câțiva frați, a așezat un abate și a rânduit un prior. Când erau pe cale să plece, le-a făcut următoarea făgăduință: „Mergeți, iar în ziua cutare eu voi veni și vă voi arăta în ce loc să faceți biserica, trapeza fraților, casa de oaspeți și toate câte trebuie construite”. Luând binecuvântare, frații au plecat într-acolo. Cum așteptau cu nerăbdare ziua hotărâtă, au pregătit tot ce li se părea de trebuință pentru oaspeții ce urmau să-l însoțească pe un asemenea părinte.

2. Dar tocmai în noaptea dinaintea zilei cu pricina, omul lui Dumnezeu le-a apărut în vis slujitorului lui Dumnezeu pe care îl rânduiseră abate pentru acel loc și priorului său și le-a arătat cu deamănuntul ce și unde trebuiau să construiască. Trezindu-se amândoi din somn, și-au povestit unul altuia ceea ce văzuseră. Totuși nu s-au încrezut defel în visul acela, ci îl așteptau pe omul lui Dumnezeu să vină precum făgăduise.

3. Cum omul lui Dumnezeu n-a mai venit în ziua aceea, s-au întors la dânsul întristați și i-au zis: „Te-am așteptat, părinte, să vii cum ai promis și să ne arăți ce și unde să construim, dar n-ai mai venit”. Benedict le-a zis: „Pentru ce, fraților, spuneți una ca asta? Oare n-am venit precum v-am făgăduit?” Ei întrebă: „Când ai venit?”, iar el le-a răspuns: „Oare nu m-am arătat vouă amândurora pe când dormeați și nu v-am descoperit fiecare loc în parte? Mergeți și zidiți mănăstirea întocmai după cum ați auzit în vis!” Auzind unele ca acestea, s-au mirat foarte și s-au întors la locul cu pricina, unde au construit toată mănăstirea după cum li s-a descoperit în vis.

4. PETRU: Aș vrea să aflu în ce chip a putut să ajungă atât de departe, să le vorbească acelorora în somn, iar ei să priceapă cele auzite în vis.

GRIGORIE: Ce ți se pare îndoielnic în toată această întâmplare, Petre? E deja limpede că firea duhului e mai iute decât cea a trupului. Apoi știm sigur din mărturia Scripturii că un Profet a fost răpit din Iudeea și dus numaidecât în Babilon o dată cu bucatele pentru prânz (cf. Dan. 14, 32-38). După ce Profetul Daniel a mâncat, acesta s-a pomenit înapoi în Iudeea. Dacă Avacum a putut să ajungă cu trupul atât de departe într-o clipită și să-i ducă prânzul lui Daniel, ce e de mirare că părintelui Benedict i-a fost dat să meargă în duh și să le vestească cele de trebuință sufletelor fraților care dormeau? După cum acela mersese în trup ca să aducă hrană trupei, tot așa și acesta s-a dus în duh purtând povețe pentru viața duhovnicească.

5. PETRU: Vorbele tale mi-au șters, mărturisesc, orice îndoială din minte. Dar aș mai vrea să știu cum era acest om la vorbă în viața de zi cu zi.

XXIII. Despre slujitoarele lui Dumnezeu pe care le-a primit în comuniune după moarte prin darurile pe care le-a oferit pentru ele

1. GRIGORIE: Până și vorbirea lui obișnuită nu putea fi lipsită de putere. O dată ce omul și-a înălțat inima la cele de sus, nu mai rostește niciun cuvânt fără rost. Dacă vreodată se întâmpla să spună ceva nu ca să avertizeze, ci amenințând, cuvântul lui avea atâta putere, de parcă nu l-ar fi rostit la modul ipotetic, ci ar fi dat deja o sentință.

2. Nu departe de mănăstirea lui viețuiau două monahii de neam ales, având propria lor casă. Un bărbat credincios le slujea în cele trebuincioase pentru trai. Însă unora noblețea neamului li se face pricină de grosolanie a sufletului: când cineva își amintește că este prin naștere mai presus decât alții, îi vine greu să se smerească în această lume. Călugărițele pomenite nu izbutiseră să-și strunească limba după cum le-o cerea haina pe care o purtau și stârneau adeseori mânia bărbatului care le slujea prin vorbe nechibzuite.

3. Multă vreme omul le-a răbdat. Apoi a mers la omul lui Dumnezeu și i-a povestit toate vorbele grele pe care le auzea de la ele. Auzind unele ca acestea, omul lui Dumnezeu a trimis să li se spună: „Înfrânați-vă limba, căci de nu vă veți îndrepta, vă afurisesc!” Nu le-a excomunicat de fapt, ci numai le-a avertizat.

4. Acelea nu și-au schimbat deloc vechile năravuri și, după câteva zile, au murit și au fost îngropate în biserică. Când în biserică aceea se săvârșea Sfânta Liturghie, iar diaconul striga după obicei: „Cine nu se cuminecă, să iasă!”, doica lor, care obișnuia să aducă Domnului daruri pentru ele, le vedea cum ieșeau din mormintele lor și părăseau biserică. Văzând ea de mai multe ori că la glasul diaconului ieșeau afară și nu puteau să rămână în biserică, și-a adus aminte de porunca pe care le-o dăduse omul lui Dumnezeu pe când mai trăiau. Le zisesse că le va opri de la împărtașanie dacă nu aveau să-și schimbe purtările și felul de a vorbi.

5. Femeia l-a înștiințat, foarte îndurerată, pe slujitorul lui Dumnezeu. Acesta i-a dat cu mâna lui darurile pentru Liturghie, zicând: „Mergeți și cereți să se aducă pentru ele aceste daruri înaintea Domnului. Astfel se va ridica excomunicarea”. După ce s-au adus darurile pentru ele, când diaconul îi îndemna ca de obicei pe cei ce nu se împărtașesc să iasă din biserică, ele n-au mai fost văzute părăsind locul. Prin aceasta s-a văzut limpede

că, nemaiplecând o dată cu cei ce nu se cuminecau din biserică, ele primiseră împărtașania de la Domnul prin slujitorul Său, Benedict.

6. PETRU: Mare minune că fie și un om cuvios și sfânt ca Benedict a putut, câtă vreme încă mai viețuia în trupul acesta stricăcios, să dezlege sufletele care avuseseră deja parte de acea judecată nevăzută!

GRIGORIE: O, Petre, oare nu în trup era și cel căruia i s-a spus: *Orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri* (Mt. 16, 19)? Puterea lui de a lega și a dezlega o dobândesc acum cei ce îi țin locul sfintei cârmuiiri prin credință și prin purtări. Dar ca omul tocmit din țărână să îndrăznească unele ca acestea, a trebuit ca Ziditorul cerului și al pământului să vină din cer pe pământ; ca trupul să poată judeca duhurile, Dumnezeu i-a dat harul acesta, făcându-Se trup pentru oameni. Așa se face că slăbiciunea noastră s-a înălțat mai presus de ea însăși, deoarece puterea lui Dumnezeu s-a plecat mai prejos de sine.

7. PETRU: Măreția minunilor dovedește temeiul cuvintelor tale.

XXIV. Despre tânărul monah al cărui trup nu-l primea țărâna

1. GRIGORIE: Într-o zi, un copilandru dintre monahii săi, iubindu-și părinții mai mult decât s-ar fi convenit, a plecat de la mănăstire fără binecuvântare și se îndrepta către casa acestora. De îndată ce a ajuns la ei, a căzut mort. După ce l-au îngropat, a doua zi trupul lui a fost găsit afară. L-au îngropat din nou, dar în ziua următoare l-au aflat iarăși aruncat afară și dezgropat ca mai înainte.

2. Alergând atunci degrabă la picioarele părintelui Benedict, i-au cerut cu multe lacrimi să binevoiască a-i dărui monahului răposat harul său. Omul lui Dumnezeu le-a dat părinților cu mâna lui împărtașania trupului Domnului, zicând: „Mergeți și puneți trupul Domnului peste pieptul lui și așa să-l îngropați”. După ce s-a făcut acest lucru, țărâna a primit trupul copilului și nu l-a mai azvârlit. Ți dai seama, Petre, ce merit trebuie să fi avut acest bărbat înaintea Domnului Iisus Hristos, dacă nici țărâna nu voia să primească trupul celui ce nu avea binecuvântarea lui Benedict.

PETRU: Îmi dau seama și mă cutremur.

XXV. Despre monahul nerecunoscător căruia, după ce a plecat de la mănăstire, i-a ieșit în cale un balaur

1. GRIGORIE: Unul dintre monahii săi își lăsase mintea pradă neastâmpărului și nu mai voia să rămână la mănăstire. Omul lui Dumnezeu îl muștra întruna și îl îndemna adesea să se îndrepte, dar el nu primea cu niciun chip să rămână în obște și cerea cu încăpățănare să i se dea drumul. Într-o bună zi, cuviosul părinte, fiind scârbit de săcăiala lui lipsită de orice măsură, s-a mâniat și i-a poruncit să plece.

2. Numai ce a ieșit din mănăstire, monahul văzu un balaur care-l aștepta în drum cu gura deschisă. Cum balaurul dădea să-l sfărtece, începu să tremure și să strige din toate puterile, zicând: „Săriți, săriți, că vrea să mă înghită balaurul!” Dar când frații au alergat

n-au văzut niciun balaur. L-au dus înapoi la mănăstire pe monahul care tremura și găfâia. Atunci a jurat să nu mai părăsească vreodată mănăstirea și din clipa aceea s-a ținut de făgăduință, căci datorită rugăciunilor sfântului văzuse cum îl pândea balaurul pe care mai înainte îl urma fără să-l vadă.

XXVI. Despre vindecarea bolnavului de elefantiază

Nu voi trece sub tăcere nici ceea ce mi-a povestit renumitul Aptonius. El mi-a zis că tatăl său avea un slujitor care s-a îmbolnăvit de elefantiază. I-a căzut părul, pielea i se umfla și nu mai avea cum să ascundă puroiul care se înmulțea. Tatăl lui l-a trimis la omul lui Dumnezeu, care i-a redat pe loc sănătatea.

XXVII. Despre datoria plătită în mod miraculos

1. N-am să las deoparte nici ceea ce obișnuia să povestească adesea ucenicul lui, Peregrinus. Un credincios, fiind apăsător de o datorie pe care nu putea să o plătească, a crezut că nu-i mai rămâne altă scăpare decât să meargă la omul lui Dumnezeu și să-i descopere strâmtorarea în care se afla. A venit așadar la mănăstire, l-a găsit pe slujitorul lui Dumnezeu cel atotputernic și i-a destăinuit că era aspru prigonit de cămătar pentru doisprezece galbeni. Cuviosul părinte i-a răspuns că nu are atâția bani, dar l-a mângâiat cu blândețe în nevoia lui, zicându-i: „Du-te și vino peste două zile, fiindcă azi nu am ce să-ți dau”.

2. Cele două zile le-a petrecut în rugăciune, cum făcea de obicei. Când s-a întors a treia zi cel strâmtorător, pe o ladă plină cu grâu din mănăstire s-au găsit din senin treisprezece galbeni. Omul lui Dumnezeu a poruncit să-i fie dați datornicului nevoiaș, zicând să dea înapoi doisprezece galbeni, iar unul să-l păstreze de cheltuială.

3. Dar acum am să mă întorc la cele pe care le știu de la ucenicii lui Benedict, pe care i-am pomenit la începutul cărții acesteia. Un om avea de suferit de pe urma pizmei cumplite pe care i-o purta dușmanul său. Ura l-a dus pe acela până acolo încât i-a pus pe ascuns otravă în băutura. Deși otrava n-a apucat să-l omoare, i-a schimbat culoarea pielii și tot trupul lui arăta ca și cum ar fi fost năpădit de lepră. Fiind, însă, adus la omul lui Dumnezeu, și-a recăpătat imediat sănătatea. De îndată ce l-a atins, a șters toate petele de pe pielea lui.

XXVIII. Despre vasul de sticlă care, izbindu-se de stânci, nu s-a spart

1. Pe vremea când foametea lovise crunt ținutul Campaniei, omul lui Dumnezeu a împărțit nevoiașilor toată averea mănăstirii, așa încât nu mai rămăsese aproape nimic în cămară în afară de puțin untdelemn într-un vas de sticlă. Atunci a venit un ipodiaton pe nume Agapit, rugându-se stăruitor să i se dea un strop de untdelemn. Omul lui Dumnezeu, care hotărâse să dăruiască tot ce avea pe pământ ca să le adune pe toate în cer, a poruncit să i se dea puținul untdelemn ce le mai rămăsese celui ce îl cerea. Monahul care avea în grijă cămara a auzit porunca, dar șovăia s-o împlinească.

2. Ceva mai târziu, când Benedict l-a întrebat dacă dăduse ceea ce i-a poruncit, monahul a răspuns că n-a făcut-o fiindcă, dacă ar fi dat untdelemnul, frații ar fi rămas fără nimic. Mâniindu-se, le-a cerut celorlalți să arunce pe fereastră vasul în care rămăsese un

pic de untdelemn, ca să nu rămână nimic în mânăstire din pricina neascultării. Au făcut cum li s-a poruncit. Sub fereastra aceea se căsca o prăpastie adâncă, iar pe marginea ei abruptă se aflau stânci uriașe. Vasul azvârlit s-a izbit de stânci, dar a rămas întreg, ca și cum nu ar fi fost aruncat. Nici vasul nu s-a spart, nici untdelemnul nu s-a vărsat. Omul lui Dumnezeu a poruncit să fie luat și dus, așa cum era, celui ce îl ceruse. Apoi, adunându-se obștea, l-a muștrat înaintea tuturor pe monahul neascultător pentru necredința și trufia lui.

XXIX. Despre butoiul gol care s-a umplut de untdelemn

1. Terminându-și muștrarea, a început să se roage împreună cu frații. În locul în care se rugau se găsea un butoi pentru untdelemn gol și acoperit. Stăruind sfântul în rugăciune, capacul butoiului a început să se ridice din pricina untdelemnului care se înmulțea în vas. Tot mișcându-se și ridicându-se, untdelemnul care a trecut de gura vasului s-a revărsat, inundând podeaua încăperii în care se prosternaseră la rugăciune. Văzând aceasta, Benedict, slujitorul Domnului a sfârșit numaidecât rugăciunea, iar untdelemnul a încetat să mai curgă pe jos.

2. Atunci l-a învățat mai pe larg pe fratele care se îndoise și nu-l ascultase că trebuie să dobândească credință și smerenie. Fratele îndreptat s-a rușinat, deoarece cuviosul părinte arăta prin semne ce poate face atotputernicia lui Dumnezeu despre care îi vorbise. Nimeni nu s-ar mai fi putut îndoii de promisiunile cuiva care într-o singură clipă a dobândit un butoi plin cu untdelemn în schimbul unei sticle aproape goale.

XXX. Despre monahul eliberat de demon

1. Într-o zi, când se ducea la altarul Sfântului Ioan, ce se află chiar pe culmea muntelui, i-a ieșit în cale vechiul vrăjmaș în chip de veterinar, având o pâlnie și niște pripoane. L-a întrebat: „Unde mergi?” Acela i-a răspuns: „Merg să le dau de băut fraților”. Apoi cuviosul Benedict s-a dus să se roage. Sfârșind rugăciunea, s-a întors în grabă. Între timp, duhul rău a găsit un monah bătrân bând apă. A intrat deodată într-însa, l-a trântit pe monah la pământ și îl chinuia cumplit. Văzând omul lui Dumnezeu care se întorcea de la rugăciune cât de grozav era muncit, i-a dat o singură palmă și a alungat numaidecât duhul rău de la dânsul, așa încât să nu mai îndrăznească să se întoarcă.

2. PETRU: Aș vrea să știu – aceste minuni atât de mari le dobândeai mereu prin rugăciune sau alteori le săvârșea numai cu voia?

GRIGORIE: Cei ce s-au alipit statornic de Dumnezeu, atunci când o cer împrejurările, fac minuni și într-un fel și în celălalt. Uneori săvârșesc semne prin rugăciune, iar alteori cu puterea lor. De vreme ce Ioan zice că *celor câți L-au primit, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu* (In. 1, 12), de ce ne-am mira că cei ce sunt fii ai lui Dumnezeu fac minuni cu puterea dată lor?

3. Că pot săvârși semne și într-un chip și în altul avem mărturia lui Petru, care a înviat-o rugându-se pe Tabita care murise, însă pe Anania și Safira i-a dat morții prin muștrare. Nu citim că s-ar fi rugat pentru pieirea lor, ci doar că i-a certat pentru păcatul pe care îl săvârșiseră. Se vede așadar că uneori sfinții săvârșesc minuni cu puterea lor, iar

alteori prin mijlocire, căci Petru le-a luat viața acestora certându-i, pe când Tabitei i-a redat-o rugându-se.

4. Acum am să-ți înfățișez și două fapte ale slujitorului credincios al lui Dumnezeu, Benedict, care să se vadă clar cum pe unul l-a săvârșit cu puterea pe care i-a dat-o Dumnezeu, iar pe celălalt l-a dobândit prin rugăciune.

XXXI. Despre țăranul legat fedeleș pe care l-a slobozit numai cu privirea

1. Un got pe nume Zalla, ținând de eresul arian, era mistuit pe vremea regelui Totila de o cruzime neîmblânzită împotriva bărbaților care slujeau Biserica catolică. Dacă se întâmpla să-i iasă în cale vreun cleric sau monah, nu mai era cu putință să scape cu viață din mâinile lui. Într-o zi, aprins de patima lăcomiei și căscându-și gura ca să prade, îl asupra în chinuri groaznice pe un țăran și îl tortura în felurite chipuri. Biruit de munci, țăranul a spus că i-ar fi încredințat slujitorului lui Dumnezeu Benedict averea sa. Crezându-l călăul și potolindu-și pentru o vreme cruzimea, spera să-l mai lase câteva ceasuri în viață.

2. Atunci Zalla a încetat să-l mai supună la chinuri pe țăran, i-a legat brațele cu niște curele tari și a început să-l împingă înaintea calului, ca să-i arate care era acel Benedict care îi luase averea. Mergând înainte, țăranul legat la mâini l-a condus la mănăstirea sfântului. L-au găsit șezând la poarta chiliei sale și citind. Țăranul i-a zis lui Zalla, care stătea înapoia lui și clocotea de mânie: „Iată, acesta e părintele Benedict de care vorbeam!” Privindu-l plin de mânie, în nebunia minții sale gândea că-l va înspăimânta cum se întâmpla de obicei și a început să strige în gura mare: „Scoală! Scoală și scoate lucrurile pe care le-ai luat de la țăranul ăsta!”

3. Auzindu-i strigătul, omul lui Dumnezeu și-a ridicat privirea de la ceea ce citea și, zărindu-l, și-a îndreptat-o numaidecât spre țăranul legat fedeleș. Ațintindu-și privirea spre brațele acestuia, curelele au început să se dezlege în chip minunat, mai repede decât ar fi izbutit orice om să le desfacă. Țăranul care venise legat stătea dintr-odată slobod! Zalla, cutremurându-se de atâta putere, s-a prăbușit la pământ. Plecându-și cerbicea înțepenită de cruzime și căzând la picioarele lui Benedict, s-a încredințat rugăciunilor sale. Sfântul nu se sculase deloc de la citire, ci i-a chemat pe frați și le-a poruncit să-l ducă înăuntru ca să primească binecuvântare. După ce s-a întors din mănăstire, l-a mustrat, spunându-i că trebuie să-și potolească furia cruzimii sale fără margini. Zalla a plecat îmblânzit și n-a mai cutezat să ceară ceva de la țăranul pe care omul lui Dumnezeu îl dezlegase cu ochii, nu cu mâinile.

4. Iată ceea ce îți ziceam, Petre: cei care îl slujesc pe Dumnezeu cu mai mult drag pot uneori săvârși minuni cu propria lor putere. Cel ce a zdrobit șezând cruzimea gotului și a dezlegat cu privirea curelele și nodurile legăturii care strângeau brațele omului nevinovat ne arată chiar prin repeziciunea minunii că a dobândit acestea prin puterea sa. Iar acum voi descrie ce mare și nemaipomenită minune a putut înfăptui prin rugăciune.

XXXII. Despre mortul înviat

1. Într-o zi, ieșise cu frații la lucru pe câmp. Un țăran a venit la mănăstire, purtând în brațe trupul fiului său mort, și, mistuit de jale, îl căuta pe părintele Benedict. Spunându-i-se că părintele era la câmp cu frații, a lăsat numaidecât trupul fiului său răposat la poarta

mânăstirii și, înnebunit de durere, a plecat în mare grabă să-l găsească pe cuviosul părinte.

2. La acea oră, omul lui Dumnezeu se întorcea deja cu frații de la lucrul câmpului. Numai ce-l zări, țăranul îndurerat începu să strige: „Dă-mi înapoi copilul! Dă-mi înapoi copilul!” Auzind acestea, omul lui Dumnezeu s-a oprit și i-a spus: „Oare eu ți-am luat copilul?” Acela i-a răspuns: „A murit. Vino și învie-l!” Când a auzit asemenea cuvinte, slujitorul lui Dumnezeu s-a întristat amarnic și a zis: „Plecați, fraților, plecați! Acestea nu sunt pentru noi, ci pentru Sfinții Apostoli. Pentru ce vreți să ne împovărați cu sarcini pe care nu le putem purta?” Dar acela, fiind apăsător de o durere prea mare, stăruia în cererea sa, jurând că nu va pleca până nu îi învie fiul. Atunci slujitorul lui Dumnezeu l-a întrebat: „Unde este?” Omul i-a răspuns: „Iată - trupul lui zace la poarta mânăstirii”.

3. Ajungând acolo omul lui Dumnezeu împreună cu frații, și-a plecat genunchii și s-a culcat peste trupușorul copilului. Sculându-se, și-a ridicat mâinile către cer, zicând: „Doamne, nu privi la păcatele mele, ci la credința acestui om, care se roagă să învieze fiul lui. Întoarce în trupușorul acesta sufletul pe care l-ai luat!” Abia a sfârșit de spus cuvintele rugăciunii, că, întorcându-se sufletul, trupșorul a început să tremure în văzul tuturor, încât era limpede că o putere miraculoasă îl scuturase. Benedict l-a apucat de mână și l-a dăruit viu și sănătos tatălui său.

4. Se vede, Petre, că această minune nu îi stătea în putere – de aceea s-a prosternat și s-a rugat să se înfăptuiască.

PETRU: Se vede lămurit că toate sunt așa cum spui fiindcă aduci dovezi pentru cuvintele tale. Dar te rog să-mi mai spui dacă sfinților le este cu puțință orice voiesc și dacă dobândesc tot ceea ce își doresc.

XXXIII. Despre minunea săvârșită de sora sa, Scolastica

1. GRIGORIE: Cine poate fi în viața aceasta, o, Petre, mai mare decât Pavel, care de trei ori l-a rugat pe Domnul să-i scoată ghimpele din trup și, totuși, n-a putut dobândi ce voia? (cf. II Cor. 12, 7-9) De aceea trebuie să-ți povestesc și că a fost un lucru pe care părintele Benedict l-a voit, dar nu i s-a împlinit dorința.

2. Sora sa, pe nume Scolastica, care fusese închinată Stăpânului atotputernic încă din pruncie, obișnuia să vină la dânsul o dată pe an. Omul lui Dumnezeu cobora nu departe de poarta mânăstirii ca să o întâlnească. Într-o zi a sosit ca de obicei, iar cuviosul ei frate a coborât la ea cu ucenicii lui. Și-au petrecut toată ziua laudându-L pe Dumnezeu și vorbind despre cele sfinte. După ce s-a lăsat seara, au cinat împreună. Pe când încă stăteau la masă și discutau, se făcea tot mai târziu. Sora lui călugăriță l-a rugat, zicându-i: „Rogu-te, nu mă lăsa să plec în noaptea asta, ci hai să vorbim despre bucuriile vieții cerești până dimineață!” I-a răspuns: „Ce tot spui acolo, soro? Nu pot nicidecum să rămân înafara mânăstirii!”

3. Cerul era atât de senin că nu se zărea nici urmă de nor în văzduh. Monahia, auzind refuzul fratelui său, și-a împreunat degetele și și-a așezat brațele pe masă, apoi și-a plecat capul deasupra mâinilor în rugăciune către Dumnezeu cel atotputernic. Când și-a ridicat capul de pe masă, a început să fulgere și să tune cu strășnicie, iar ploaia se revărsa în șuvoaie astfel încât nici Benedict, nici frații care îl însoțeau nu ar fi putut face niciun pas din locul în care poposiseră. Monahia, plecându-și capul în rugăciune, vărsase râuri de

lacrimi pe masă prin care a prefăcut seninul văzduhului în ploaie. Potopul n-a urmat la scurtă vreme după rugăciune, ci atât de strânsă a fost împletirea rugăciunii și a ploii, că deja ridicându-și capul se auzea tunetul. În aceeași clipă în care ea își înălța creștetul, ploaia începea să coboare.

4. Dându-și atunci seama omul lui Dumnezeu că nu era chip să se întoarcă la mânăstire printre fulgere, tunete și ploaia care curgea șuvoi, începu să se vaite, zicând: „Dumnezeu să te ierte, soro! Ce-ai făcut?” Ea i-a răspuns: „Iaca – te-am rugat și n-ai voit să mă ascuți! L-am rugat pe Domnul meu și El m-a auzit. Acuma, dacă poți, n-ai decât să ieși și, slobozindu-mă, să te întorci la mânăstire”. Cum nu mai putea ieși din adăpost, cel ce nu voise să rămână de bunăvoie acum era ținut pe loc fără să vrea. Și așa au petrecut toată noaptea în priveghere și au vorbit unul cu altul pe săturate despre viața duhovnicească.

5. Ți-am arătat, așadar, cum a voit un lucru, dar nu l-a dobândit. Nu încape îndoială că, dacă ne uităm la gândul cuviosului, și-ar fi dorit ca vremea să rămână bună și să poată coborî la mânăstire, dar, împotriva voinței sale, s-a lovit de o minune făcută cu atotputerea dumnezeiască și izvorâtă dintr-o inimă de femeie. Nici nu e de mirare că a biruit atunci femeia care demult râvnea să-și vadă fratele. Întrucât, după cuvântul lui Ioan, *Dumnezeu este iubire* (I In. 4, 8), pe bună dreptate a avut câștig de cauză cea care a iubit mai mult.

PETRU: Recunosc că tare-mi place ce îmi spui.

XXXIV. Despre sufletul surorii sale, Scolastica, pe care l-a văzut ieșind din trup

1. GRIGORIE: A doua zi, cuvioasa femeie s-a înapoiat la chilia ei, iar omul lui Dumnezeu s-a întors la mânăstire. Pe când ședea în chilie, trei zile mai târziu, ridicându-și ochii în văzduh, a văzut sufletul ieșit din trup al surorii sale pătrunzând în chip de porumbiță în locașurile tainice ale cerului. Bucurându-se pentru mulțimea slavei pe care a dobândit-o, i-a mulțumit atotputernicului Dumnezeu în imnuri și cântări de laudă și apoi le-a vestit fraților moartea ei.

Pe aceștia i-a trimis îndată să aducă trupul ei la mânăstire și să-l așeze în mormântul pe care îl gătise pentru sine. Așa se face că nici mormântul n-a despărțit trupurile celor ce au avut mereu același cuget întru Dumnezeu.

XXXV. Despre lumea adunată înaintea ochilor săi și despre sufletul lui Gherman, episcopul cetății Capua

1. Altădată, Servandus, diaconul și abatele mânăstirii zidite odinioară de patricianul Liberius în părțile Campaniei, venise să-l viziteze pe Benedict după obicei. Venea adeseori la mânăstire, fiind el însuși plin de învățătura harului ceresc. Schimbau între ei dulcile cuvinte ale vieții; cum încă nu se puteau bucura pe deplin de hrana desfătă a patriei cerești, o gustau măcar tânjind după ea.

2. Sosind ceasul pentru odihnă, cuviosul Benedict s-a culcat în partea de sus a turnului său, iar diaconul Servandus în cea de jos. O scară făcea legătura dintre etajul de jos și cel de sus. Înaintea turnului se găsea o încăpere mai mare în care dormeau ucenicii amândurora. Pe când frații se mai odihneau, slujitorul Domnului, Benedict, priveghea încă înainte de vremea rugăciunii de noapte. Stând la fereastră și rugându-se Stăpânului

atotputernic, în puterea nopții a văzut cum o lumină revărsată în înalt a alungat tot întunericul. Strălucea atât de puternic, încât întrecea lumina zilei, deși se ivise în mijlocul beznei.

3. După această vedenie a urmat un lucru preaminunat, căci, așa cum a povestit el mai târziu, întreaga lume i-a fost adusă înaintea ochilor ca și cum ar fi fost adunată într-o singură rază de soare. După ce cuviosul părinte și-a ațintit privirea spre strălucirea acestei lumini fulgerătoare, a văzut cum sufletul lui Gherman, episcopul de Capua, era purtat de îngeri spre cer într-o sferă de foc.

4. Voind să mai aibă un martor pentru o minune atât de strașnică, l-a strigat cu glas tare pe Servandus de două-trei ori. Acela, fiind nedumerit de strigătul puternic al sfântului, s-a sculat, a privit, dar n-a văzut decât o mică parte din lumină. Minunându-se de o asemenea vedenie, omul lui Dumnezeu i-a povestit cu deamănuntul cele întâmplate. Îndată i-a poruncit călugărului Theoprop din Casinum să trimită chiar în acea noapte vorbă la Capua, ca să afle ce se petrecuse cu episcopul Gherman și să le dea de știre. Așa s-a și făcut. Trimisul l-a găsit pe preacuviosul episcop Gherman mort și, cercetând mai amănunțit, a aflat că mutarea lui s-a petrecut în aceeași clipă când omul lui Dumnezeu a cunoscut suirea lui la cer.

5. PETRU: Minunat lucru și tulburător din cale-afară. Ai spus că toată lumea s-a înfățișat înaintea ochilor lui, ca și cum ar fi adunat-o o singură rază de soare. N-am mai pomenit așa ceva și nu știu cum să-mi închipui una ca asta. Cum se poate întâmpla ca un singur om să vadă lumea întreagă?

6. GRIGORIE: Fii cu luare aminte la ceea ce îți voi spune, Petre: pentru sufletul care Îl vede pe Ziditor, toată zidirea se face mică. Oricât de puțin ar fi întrezărit din lumina Făcătorului, toată făptura se micșorează pentru el. La lumina vederii acesteia, străfundul minții se lărgeste și se deschide atât de mult întru Dumnezeu, încât se înalță deasupra lumii. Sufletul văzătorului se înalță mai presus de el însuși. În timp ce e răpit în lumina dumnezeiască și purtat mai presus de sine, cele dinlăuntrul lui se lărgesc. Când privește în jos de la înălțimea la care a fost ridicat, pricepe cât de mici erau cele pe care nu le putea cuprinde în starea sa umilă de mai înainte. Așadar, bărbatul care a privit globul de foc și îngerii urcându-se înapoi în cer a putut vedea, fără îndoială, acestea numai în lumina lui Dumnezeu. Ce e atunci de mirare dacă a văzut lumea adunată înaintea sa cel care, înălțat fiind prin lumina minții, se afla afară din lume?

7. Când zic că lumea s-a adunat înaintea ochilor lui, nu înseamnă că cerul și pământul s-au îngrămădit, ci că s-a lărgit sufletul văzătorului. Acesta, răpit fiind întru Dumnezeu, a putut vedea fără greutate tot ce era mai prejos de El. Așadar, în lumina care a strălucit ochilor din afară se afla lumina lăuntrică a minții, care răpise mintea văzătorului la cele de sus și i-a arătat cât de neînsemnate sunt toate cele de jos.

8. PETRU: Mi se pare că mi-a fost de folos să nu înțeleg ceea ce ai zis, de vreme ce poticnirea mea a făcut să sporească atâta cuvântul tău. Acum că mi-ai lămurit toate acestea pe înțelesul meu, te rog să te întorci la șirul povestirii.

XXXVI. Despre Regula pe care a scris-o pentru monahi

GRIGORIE: Mi-ar plăcea, o, Petre, să mai povestesc multe despre acest cuvios părinte, dar trec dinadins peste unele din faptele sale, grăbindu-mă să ajung să ți le descopăr pe altele. Vreau, însă, să știi că, dincolo de mulțimea minunilor prin care a strălucit în lume, omul lui Dumnezeu s-a încununat de multă slavă și prin cuvântul de învățătură. A scris o Regulă pentru monahi fără seamăn prin înțelepciune și într-un grai limpede. Dacă cineva voiește să-i cunoască mai îndeaproape obiceiurile și viața, poate afla în așezămintele acelei Reguli tot ceea ce el a învățat prin faptele sale, căci sfântul n-a povățuit nicidecum ceea ce el însuși n-a trăit mai întâi.

XXXVII. Despre proorocirea sfârșitului său pe care l-a vestit fraților

1. În anul în care avea să părăsească viața aceasta, el a vestit ziua preasfintei sale morți unora din ucenicii care viețuiau alături de el și altora, care locuiau departe. Celor de față le-a cerut să acopere cu tăcerea cele auzite, iar celor de departe le-a descoperit ce semn și cum le va trimite când sufletul lui va ieși din trup.
2. Cu șase zile înainte de a părăsi lumea, a cerut să-i fie deschis mormântul. Numai de câțiva și cuprins febra și a început să fie chinuit de o fierbințeală cumplită. Cum boala se agrava pe zi ce trece, în ziua a șasea le-a poruncit ucenicilor să-l ducă în biserică. Acolo și-a pecetluit ieșirea primind trupul și a sângele Domnului. Sprijinindu-și mădularele slăbite între brațele ucenicilor, a stat cu mâinile ridicate către cer și și-a dat ultima suflare în timp ce rostea cuvinte de rugăciune.
3. În aceeași zi, doi frați – unul șezând în chilie, iar celălalt aflându-se departe – au văzut una și aceeași vedenie. Au văzut cum o cale așternută cu covoare și străjuită de nenumărate lumini se întindea în răsărit de la mănăstirea sa de-a dreptul către cer. Le-a apărut apoi un bărbat cu înfățișare cuvioasă, îmbrăcat în strălucire, care i-a întrebat a cui era calea pe care o priveau. Ei au mărturisit că nu știau. Atunci le-a zis: „Aceasta este calea pe care Benedict cel iubit de Domnul se suie în cer”. Atunci și ucenicii care nu erau de față au cunoscut, asemenea celor prezenți, moartea sfântului prin semnul ce le fusese prevestit.
4. A fost înmormântat în biserica sfântului Ioan Botezătorul pe care o zidise el însuși pe ruinele altarului lui Apolo.

XXXVIII. Despre femeia nebună care s-a tămăduit în peștera sa

1. Chiar și în peștera în care a locuit la început la Subiaco face minuni până în ziua de astăzi dacă le cere credința celor aflați în nevoi. De curând s-a întâmplat un lucru pe care am să ți-l povestesc. O nebună, care-și pierduse cu totul mințile, rătăcea prin munți și văi, păduri și câmpuri, ziua și noaptea și nu se odihnea decât atunci când era frântă de oboseală. Într-o zi, rătăcind departe, a ajuns la peștera sfântului părinte Benedict și, fără să știe, a intrat să poposească acolo. Făcându-se dimineață, a ieșit din peșteră cu mintea întreagă, ca și cum n-ar fi fost atinsă vreodată de nebunie. Toată viața ei și-a păstrat sănătatea recăpătată a minții.
2. PETRU: Cum se face oare că de multe ori vedem acest lucru întâmplându-se și cu ocrotirea mucenicilor? Mai multe binefaceri revarsă prin moaștele lor decât au săvârșit în trup și fac minuni mai mari acolo unde nu zac ei înșiși.

3. GRIGORIE: Acolo unde zac trupurile mucenicilor, Petre, nu încape îndoială că pot arăta multe semne, cum o și fac, săvârșind minuni fără număr pentru cei ce le cer cu cuget curat. Dar, fiindcă mințile neputincioase se pot îndoii de puterea lor de a asculta rugăciuni în locurile în care nu sunt de față trupește, e nevoie ca ei să înfăptuiască minuni mai mari acolo unde mintea slabă poate tăgădui prezența lor. Totuși, cei care și-au ațintit cugetul către Dumnezeu au o credință cu atât mai meritorie cu cât, deși știu că trupurile mucenicilor nu zac într-un loc, sunt încredințați că ei ascultă și acolo rugăciunile care li se aduc.

4. De aceea însuși Adevărul, pentru a spori credința ucenicilor, le-a zis: „Dacă Eu nu mă duc, Mângâietorul nu va veni la voi” (In. 16, 7). De vreme ce e limpede că Duhul Mângâietor purcede mereu de la Tatăl și de la Fiul, de ce spune că trebuie să plece pentru ca Acela să vină, care nu se depărtează nicicând de la Fiul. Dar fiindcă ucenicii râvneau să privească mereu cu ochi trupești la trupul Domnului, li se spune cu dreptate: „Dacă Eu nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni”, ca și cum ar zice fățiș: „Dacă nu-mi retrag trupul, nu arăt care este dragostea Duhului și, dacă nu încetați să Mă priviți cu ochi trupești, nu veți învăța niciodată să Mă iubiți duhovnicește”.

5. PETRU: Bine spui.

GRIGORIE: Acum trebuie să ne oprim puțin, dacă vrem să povestim și minunile altor sfinți. Să ne refacem între timp prin tăcere puterile pentru a continua să vorbim.